

Znanje in povezovanje

Program dela za univerzo prihodnosti

Kandidat za rektorja prof. dr. Gregor Majdič



Znanje in povezovanje

Program dela za univerzo prihodnosti

Kandidat za rektorja prof. dr. Gregor Majdič



Dragi prijatelji in prijateljice, spoštovane sodelavke in sodelavci, študentke in študenti!

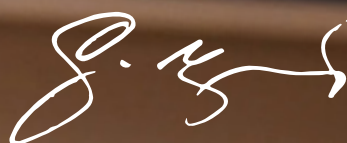
Univerza v Ljubljani je naša največja in najstarejša visokošolska ustanova. Kot taka bi morala v javnosti uživati visok ugled, delovati v dobro družbe in biti prepoznana kot institucija, o katere strokovnosti ni nikoli dvoma. Žal se mi zdi, da se v zadnjih letih naša univerza v javnosti vse prevečkrat pojavlja v povezavi z različnimi aferami, ne znamo pa pokazati tega, kar družbi dajemo z izobraževanjem vrhunskih kadrov, z raziskavami, ki so pomembne za celotno družbo, in pojavljanjem v javnosti, s katerim oblikujemo družbo samo. Tudi v trenutni situaciji zaradi bolezni covid-19 smo bili vse preveč pasivni. Z izjemo nekaterih posameznikov nismo kot ustanova nastopali in se borili proti številnim dezinformacijam, ki so krožile in še krožijo v javnosti, niti se nismo (vsaj javno) dovolj glasno zavzemali za naše študente.

Univerza v Ljubljani je največja in vrhunska raziskovalna ter umetniška ustanova v Sloveniji, a javnosti tega ne znamo ali ne zmoremo pokazati. Ne bom ugibal, zakaj je tako, a obljubim, da bom naredil vse, da to spremenim, če dobim zaupanje zaposlenih ter študentk in študentov na naši almi mater. Verjamem, da skupaj to lahko uresničimo.

Beseda skupaj iz zadnjega stavka je izjemno pomembna. Naša univerza je zelo velika, včasih slišimo kritike, da je prevelika. Sam ne delim tega mnenja. Menim, da sta velikost in raznolikost naši prednosti, le bolje ju moramo znati izkoristiti. Več in bolje kot do sedaj moramo sodelovati. Namesto da se bojimo, da bo naš kolega dosegel več kot mi, moramo skupaj ugotoviti, da bomo vsi boljši, če bomo med seboj sodelovali. Sodobne družbe se soočajo s številnimi kompleksnimi težavami, rešitve teh težav pa so le v sodelovanju različnih strok, družboslovja z naravoslovjem, tehnike z umetnostjo, humanistike z medicino in podobno. Tu ima naša univerza z ogromno zakladnico kadrov in znanja veliko priložnost.

Vsi vemo, da so materialni pogoji na univerzi slabi. Zato se moramo truditi za povečanje proračunskih sredstev za razvojne dejavnosti, kamor sodita tako visokošolsko izobraževanje kot raziskovanje. To bomo dosegli, če bomo kot institucija imeli večji ugled v družbi, saj nas bo potem tudi politika jemala kot bolj resnega in kredibilnega sogovornika. Iskati moramo nove vire financiranja, kot so na primer donacije, več sodelovanja z gospodarstvom in lokalnimi skupnostmi ter tudi novi viri iz evropskih sredstev.

Ker menim, da smo na teh in še nekaterih drugih področjih kot univerza premalo aktivni, in ker verjamem, da imam dovolj izkušenj in znanja, da lahko to spremenim, sem se odločil, da kandidiram za vodenje naše največje akademske ustanove, Univerze v Ljubljani. Zavedam se, da to ni lahka naloga, a hkrati verjamem, da lahko kot ekipa, ki jo sestavljamo vsi zaposleni ter študentke in študenti te univerze, skupaj dosežemo veliko. Skupen rezultat ni le seštevek posameznih rezultatov, skupen rezultat je lahko veliko več. Ker verjamem, da smo sposobni premakniti stvari naprej, da smo sposobni še izboljšati kakovost naše univerze, vrniti univerzi in na sploh znanju družbeni ugled ter delovati kot enakopravna skupnost, sem se odločil sprejeti ta izziv. Če mi boste zaupali vodenje naše univerze, obljubim, da bo vse moje delo usmerjeno v blaginjo naše alme mater in vseh njenih zaposlenih ter študentk in študentov!



Zavzemam se za univerzo, ki bo ugledna in enakopravna skupnost profesorice in profesorjev, raziskovalk in raziskovalcev, študentk in študentov ter strokovnih in tehničnih sodelavk in sodelavcev.

Zavzemal se bom:

1. za univerzo, ki bo ena najuglednejših in spoštovanih institucij v slovenski družbi, na katero se bo obračala javnost s svojimi vprašanji in ji zaupala pri odgovorih na ta vprašanja;

2. za univerzo, ki bo študente vzgajala v kritičnem mišljenju, kreativnosti, sposobnosti komuniciranja z vsemi deležniki in želji po sodelovanju;

3. za univerzo, na kateri se bo izvajalo vrhunsko raziskovalno in umetniško delo, katerega rezultati se bodo pretakali v širšo družbo in gospodarstvo;

4. za mednarodno ugledno univerzo;

5. za univerzo vseh nas, ki smo z njo neposredno povezani (zaposleni in študenti) in na kateri imamo vsi enake možnosti;

6. za univerzo, ki je vpeta v širše družbeno okolje, a ohranja avtonomijo pri svojem delu;

7. za univerzo odprtega dostopa do znanja in raziskav;

8. za univerzo, ki ji družba priznava pomen in ji na podlagi tega omogoča primerne pogoje za delo;

9. za univerzo, ki je dejavno vključena v reševanje globalnih in lokalnih družbenih problemov, kot so na primer podnebne spremembe in prilagajanje nanje.

Program dela kandidata za rektorja

Univerza za nove generacije

Najpomembnejši poslanstvi univerz sta ustvarjanje in predajanje novega znanja. Eden od najpomembnejših ciljev univerze mora zato biti, kako najbolje razvijati in omogočiti pridobivanje znanja, kompetenc in usposobljenosti, graditi osebne vrline dodiplomskih in podiplomskih študentk in študentov, visokošolskega učiteljskega kadra, raziskovalk in raziskovalcev ter vseh drugih zaposlenih na univerzi. Eden od osnovnih ciljev univerze je vrhunsko predajanje znanja študentkam in študentom, a ne le predajanje znanja, temveč tudi izgradnja njihove osebnosti, kritičnega pogleda na svet in družbo ter ne nazadnje razvoj občutka pripadnosti instituciji, ki novim generacijam predaja znanje, najpomembnejšo dobrino v globaliziranem svetu.

Število vpisanih študentk in študentov na ljubljansko univerzo že nekaj let pada. Če se bo ta trend nadaljeval, bo to imelo tudi finančne posledice, hkrati pa je to sporočilo, da kot institucija izgublamo ugled. Predajanje znanja in skrb za študente moramo zato neprestano izboljševati in graditi na podobi univerze kot najkvalitetnejše slovenske visokošolske ustanove, iz katere izhajajo diplomanti, ki so najbolj usposobljeni in cenjeni na slovenskem trgu dela, njihovo znanje pa je cenjeno in priznано tudi v širšem mednarodnem prostoru. Univerza v Ljubljani kot največja in najstarejša slovenska univerza mora imeti v družbi znanstveno avtoriteto, h kateri se obračajo tako posamezniki kot družba za pomoč pri reševanju težav.

01

Vrhunska izobraževalna inštitucija bomo:

- a.** s stalnim izboljševanjem kakovostnega učenja in nadaljevanjem organizacije izobraževanj pedagoškega kadra;

- b.** z izboljševanjem načinov spremljanja kakovosti pedagoškega dela in vrednotenjem/upoštevanjem kakovosti pedagoškega dela pri habilitacijah;

- c.** z odgovorno vključenostjo študentov in študentk v delovanje univerze;

- d.** s posodabljanjem učnih programov in predvsem načinov učenja ter večjo prilagodljivostjo (možnost hitrejšega prilagajanja) učnih programov;

- e.** s prehodom od učenja ex cathedra na problemsko učenje in predstavljanje najnovejših dosežkov;

- f.** s širitvijo prehodnosti med študijskimi programi na prvi stopnji bolonjskega študija;

- g.** s spodbujanjem interdisciplinarnega učenja in povezovanja vsebin, oblikovanja interdisciplinarnih programov, smeri in predmetov (na fakultetah in med njimi) ter sodelovanja med različnimi izvajalkami in izvajalci posameznih predmetov;

- h.** z izboljševanjem skrbi za študentke in študente (svetovalnice, karierni centri ipd.);

- i.** s pridobivanjem novih namestitvenih kapacitet za študentke in študente (npr. pridobitev stanovanj za oddajanje študentom, predvsem študentskim družinam);

- j.** z začetkom delovanja digitalne univerze (udejanjenje projekta v praksi), prilagajanjem novim oblikam učenja tako s spremljanjem dobrih praks v tujini kot z razvijanjem lastnih modelov digitalnega učenja.

Raziskovalna univerza

Osnova kakovostnega predajanja znanja naslednjim generacijam je odlično raziskovalno delo, prek katerega lahko študentke in študenti dobijo stik z najsodobnejšim znanjem. Univerza je in mora biti odlična raziskovalna ustanova z zagotovljenimi materialnimi pogoji za raziskovalno delo, vpeljanimi visokimi standardi etičnosti pri raziskovanju in sodobnimi merili ocenjevanja znanstvene uspešnosti.

V zadnjih letih je Univerza v Ljubljani padla na mednarodnih lestvicah univerz. Te lestvice ocenjujejo predvsem raziskovalno delo, kar je zanesljivo njihova pomanjkljivost, vendar pa hkrati padec na teh lestvicah kaže na to, da je kakovost raziskovalnega dela na ljubljanski univerzi preskromna.

02

Kakovost raziskovalnega dela bomo dvignili:

- a.** z neprestanim zavzemanjem za povečanje sredstev za raziskovalno dejavnost v Sloveniji, vključno s sredstvi za nove raziskovalne programe, s čimer bi lahko pritegnili mlade iz tujine;

- b.** z zavzemanjem za povečanje sredstev ARRS za infrastrukturno dejavnost na univerzi (povečanje sredstev infrastrukturnega programa MRIC) in zahtevo po plačevanju ustanoviteljskih obveznosti, podobno, kot to prejemajo inštituti;

- c.** z nadaljevanjem uspešnega vključevanja v evropske projekte;

- d.** s pripravo strategije povečanja uspešnosti pri evropskih projektih (npr. načrtno pošiljanje mladih v najboljše evropske raziskovalne skupine);

- e.** s povečanjem števila visokokakovostnih znanstvenih objav in spodbujanjem dolgoročnejšega usmerjenega raziskovalnega dela, vendar tudi postopen premik h kvalitativnemu ocenjevanju kakovosti raziskovanja namesto izključno kvantitativnih bibliografskih kazalnikov (upoštevanje deklaracije DORA);

- f.** s povečanjem razvojnega sklada za financiranje projektov za mlade na začetku kariere in ustanovitev sklada projektov za mlade, ki se želijo vrniti iz tujine;

- g.** s spodbujanem vračanja uspešnih mlajših raziskovalcev iz tujine;

- h.** z iskanjem novih virov financiranja razvojnega sklada (donacije, novi programi v okviru proračuna, licenčnine, prodaja patentov ...);

- i.** z ustvarjanjem pogojev za realizacijo rednega sobotnega leta za namene sistematičnega raziskovalnega dela;

- j.** z upoštevanjem etičnih vidikov raziskovanja tako pri izvajanju raziskav kot pri objavljanju rezultatov (ničelna toleranca do kršenja etičnih vidikov objavljanja). Ustanovili bomo neodvisno telo, ki bo reševalo pritožbe glede kršenja raziskovalne etike ob hkratni zaščiti prijaviteljev nepoštenega delovanja.

Univerza zadovoljnih zaposlenih

Akademsko delo ni normirano delo, temveč je svobodno, ustvarjalno delo, ki spodbuja napredek celotne družbe. Univerza mora biti prijetno delovno okolje, v katerem se zaposleni dobro počutijo, dosegajo svoje cilje in čutijo pripadnost instituciji. Univerza mora biti skupnost vseh: profesorice in profesorjev, raziskovalk in raziskovalcev, asistentk in asistentov, pa tudi strokovnih in tehničnih delavk in delavcev ter študentk in študentov. Vsi predstavljajo posamezne kamenčke v mozaiku uspešnosti univerze, zaradi česar smo vsi pomemben del akademske skupnosti in le ob upoštevanju vseh članov akademske skupnosti lahko zagotovimo uspešnost celotne akademske skupnosti.

Pripadnost univerzi je po mnenju zaposlenih dokaj nizka. To je povezano s premajhno vlogo univerze kot povezovalca članic, s slabo podobo univerze v javnosti ter tudi zaradi premajhne vključenosti zaposlenih v odločanje na univerzi, kar se je po mnenju zaposlenih v zadnjih letih poslabšalo.

03

Za univerzo zadovoljnih zaposlenih bomo:

- a.** krepili občutek pripadnosti univerzi s poudarjanjem pomena univerze za delo fakultet in akademij ter s povečevanjem ugleda univerze v javnosti;

- b.** poskrbeli za večjo vključenost vseh zaposlenih, vključno s strokovnimi in tehničnimi sodelavkami in sodelavci ter študentkami in študenti pri sprejemanju pomembnih odločitev na univerzi;

- c.** vzpostavili boljši pretok idej in pobud od spodaj navzgor in ideje upoštevali;

- d.** organizirali interne javne razprave o pomembnih vprašanjih o univerzi, v katerih bodo sodelovali vsi zaposleni, vključno s strokovnimi in tehničnimi sodelavkami in sodelavci;

- e.** organizirali skupne medfakultetne družabne dogodke;

- f.** podpirali aktivnosti društva univerzitetnih profesorice in profesorjev ter spodbujali oblikovanje drugih medfakultetnih interesnih družabnih skupin in dogodkov;

- g.** povezali vse zaposlene z delom umetniških akademij in izboljšali umetniško delovanje na univerzi (umetniške predstave za zaposlene na univerzi, skupni projekti fakultet in umetniških akademij);

- h.** zagotavljali dobre pogoje za delo tako glede materialnih pogojev kot počutja na delovnem mestu (npr. ničelna toleranca do slabih praks);

- i.** sodelovali s sindikati;

- j.** nagrajevali odličnost.

To področje delovanja je javno izraženo v mojem članku, objavljenemu v Sobotni prilogi Dela: »[Namesto trikotnika diamant znanja](#)«.

Univerza enakih možnosti

Čeprav je Slovenija ena od držav z najmanjšimi razlikami med spoloma, lahko tudi pri nas opazimo, da še vedno obstajajo nekatere razlike in predsodki. Univerza mora biti tako okolje v družbi, ki je najbolj odprto in najmanj podvrženo vsakršnemu razlikovanju in diskriminaciji. Predvsem pa univerza ne sme dopuščati nobenih ekscesov, kot so spolno nadlegovanje, šikaniranje, izsiljevanje in podobno. Pritožbe o spolnem nadlegovanju ne smejo in ne morejo biti del poročila o pedagoški usposobljenosti, temveč moramo imeti vzpostavljene mehanizme, ki bodo omogočili takojšnje ukrepanje in sankcioniranje storilcev ob dokazanih kaznivih dejanjih, ter zaščitili žrtve.

04

Za univerzo enakih možnosti bomo:

- a.** stalno spremljali in nadgrajevali sistem enakih možnosti za vse, ne glede na spol, raso, starost, vero ...;

- b.** uvedli sistem prijavljanja spolnega nadlegovanja, šikaniranja, izsiljevanja in podobnih dejanj za študentke in študente ter zaposlene; študentke in študente bomo ob začetku študija natančno seznanili z možnostmi, ki jih imajo za prijavo takšnih dejanj, in poskrbeli za zaščito prijaviteljev;

- c.** striktno preprečevali in sankcionirali vse nepravilnosti, kot so spolno nadlegovanje, šikaniranje, izsiljevanje in podobno;

- d.** seznanjali študentke in študente ter zaposlene s konceptom enakih možnosti;

- e.** skrbeli za mlajše sodelavke in sodelavce ter preprečevali nepošteno izkoriščanje njihovega dela;

- f.** poskrbeli, da bo Univerza v Ljubljani univerza kakovostnih profesorric in profesorjev ter raziskovalk in raziskovalcev, brez ločevanja po statusu in z veliko prilagodljivostjo pri spreminjanju ter prilagajanju raziskovalnih in pedagoških obremenitev;

- g.** poudarjali pomen upoštevanja spola tudi v raziskavah in skrbeli za izobraževanje o tej tematiki.

Enotna univerza

Smo velika in vsebinsko raznovrstna univerza, vendar je to lahko naša prednost in ne slabost, kot se včasih zdi. Skupaj smo lahko boljši, saj sodelovanje širi znanje in razumevanje. Trudili se bomo preseči tradicionalno slovensko razdrobljenost in nasprotovanje ter povečati sodelovanje znotraj univerze.

Vse prevečkrat se ne razumemo, ker se niti ne poslušamo in nimamo časa drug za drugega. Pojavljajo se nasprotja, kot so družboslovje proti naravoslovju in druga, ki nas razdvajajo in nam ne omogočajo, da bi videli, da smo povezani lahko močnejši. Rajši iščemo razlike kot tisto, kar nas povezuje. Rektorat mora biti tista osrednja enota, ki različne interese povezuje in omogoča mreženje, a ne kot diktator, ki sodelovanje in mreženje nadzira, temveč kot povezovalec, ki omogoča in spodbuja povezovanje.

05

Za enotno univerzo bomo:

- a.** spodbujali sodelovanje med članicami Univerze v Ljubljani;

- b.** organizirali skupne družabne prireditve, kjer bodo članice univerze zaposlenim z drugih članic predstavljale svoje dosežke;

- c.** zavzemali se bomo za več skupnih raziskovalnih in izobraževalnih projektov ter večje vključevanje umetniških akademij v delo na univerzi;

- d.** uvedli več horizontalnih predmetov, namenjenih študentom različnih fakultet;

- e.** aktivno spodbujali interdisciplinarne projekte s sofinanciranjem iz razvojnega sklada;

- f.** organizirali redna medsebojna srečanja predsednikov komisij Univerze v Ljubljani ali celotnih komisij univerze za boljšo usklajenost dela komisij.

To področje delovanja je javno izraženo v mojem članku, objavljenemu v Sobotni prilogi Dela: »[Namesto trikotnika diamant znanja](#)«.

Univerza – slovenski center znanja

Čeprav javnost to pogosto pozablja, je Univerza v Ljubljani največja raziskovalna ustanova v Sloveniji. Imamo največje število raziskovalk in raziskovalcev, največ raziskovalnih rezultatov, vendar pri financiranju raziskovanja žal zaostajamo za nekaterimi drugimi deležniki v Sloveniji. V ljudeh moramo spet prebuditi zavest, da je ljubljanska univerza osrednji center znanja v Sloveniji. Center, na katerem se še vedno izobrazijo največ odličnih mladih, ki nato zasedajo vodilna mesta in so najpomembnejši kapital za prihodnost naše države.

Javna podoba naše univerze je slaba, vse prevečkrat se pojavljamo v medijih v različnih aferah in premalokrat v pozitivnih zgodbah. Ne promoviramo svojih dosežkov in ne povemo javnosti, kaj so koristi našega dela za celotno družbo. Premalo smo aktivni tako pri delovanju naše spletne strani kot v stikih z mediji.

06

Da bomo univerzo in naše znanje približali javnosti, bomo:

- a.** izvajali redna poljudnoznanstvena predavanja v organizaciji Univerze v Ljubljani;

- b.** izvajali redne javne razprave o znanstvenih tematikah na univerzi, s poudarkom na tematikah, ki razdvajajo javnost, kot so cepljenje, omrežja 5G in podobno;

- c.** organizirali redna srečanja z novinarji, kjer bomo predstavljali svoje dosežke;

- d.** prireditve, kot je npr. podelitev univerzitetnih Prešernovih nagrad, spremenili v resnično javne prireditve;

- e.** povečali aktivnosti, vidnost in prepoznavnost univerzitetne spletne strani;

- f.** skrbeli za večjo vlogo znanja v medijih (npr. rubrika znanost v informativnih oddajah TV Slovenija);

- g.** predlagali in zagovarjali stališče, da bi imela univerza člana v Svetu RTV;

- h.** nadaljevali projekte povezovanja z raziskovalnimi inštituti.

To področje delovanja je javno izraženo v mojem članku, objavljenemu v Dnevnikovem objektivu: [»Oblast spremeni ljudi. Tudi če so iz znanosti, je med nami zid«](#).

Mednarodna univerza

Znanje je eno in ne pozna državnih ali etničnih meja. Številne raziskave so danes tako zahtevne, da jih majhne raziskovalne skupine ne morejo izvajati, zato je nujno mednarodno povezovanje ob hkratnem ohranjanju nacionalne identitete in skrbi za raziskave, ki so pomembne za našo državo. Celotna mednarodna akademska skupnost pa se mora aktivno lotiti reševanja družbenih in okoljskih težav, s katerimi se spopada celoten svet.

07

Da bomo vpeti v mednarodne tokove bomo:

- a.** nadaljevali in nadgrajevali aktivnosti v okviru mrež CELSA, GUILD, EUTOPIA in podobno in si prizadevali za širjenje povezovanj;

- b.** aktivno spodbujali pridobivanje projektov ERASMUS in druge možnosti mednarodnih študentskih izmenjav;

- c.** trudili se bomo za dvig univerze na mednarodnih lestvicah z boljšim in dolgoročnejšim financiranjem raziskovalnega dela, ustanavljanjem novih programskih skupin, spodbujanjem vrhunskih raziskav z dodatnim financiranjem iz razvojnega sklada;

- d.** spodbujali sodelovanje z mednarodnimi strokovnjakinjami in strokovnjaki ter slovenskimi strokovnjakinjami in strokovnjaki, ki delujejo v tujini (npr. vključevanje v pedagoški proces);

- e.** izoblikovali pobudo za ustanovitev globalnega akademskega zavezništva, ki bo iskalo rešitve perečih družbenih in okoljskih težav.

Univerza odprtega dostopa

Znanje je javno dobro in mora biti dostopno vsem. V zadnjih letih smo priča velikim spremembam na področju predstavljanja rezultatov znanstvenega dela, a v Sloveniji prepočasi sledimo trendu razvitih držav. Zato moramo pospešiti prizadevanja za odprto znanost tudi v Sloveniji, znanost, ki bo koristila celotni družbi po načelu »FAIR« – odprto, kot je mogoče, zaprto, kot je nujno potrebno. Znanje, ki ga ne delimo, je kot izgubljen vodnjak sredi puščave. Poln je hladne osvežujoče vode, a nikomur ne koristi.

Na ljubljanski univerzi zaostajamo za sodobnimi trendi odprte znanosti. Nimamo institucionaliziranega upravljanja s podatki, premalo smo aktivni pri preoblikovanju naročniških pogodb z znanstvenimi založbami in ne pripravljamo sprememb ocenjevanja pedagoškega in predvsem raziskovalnega dela v skladu s sodobnimi smernicami, kot sta na primer deklaracija DORA in Leidenski manifest. Zato je nujno potrebno okrepiti in pospešiti dejavnosti na področju odprte znanosti ter pričeti s spremembami ocenjevanja akademske uspešnosti.

08

Univerzo odprtega dostopa bomo dosegli:

- a.** s spodbujanjem odprtega dostopa na vseh področjih znanosti;

- b.** z uvajanjem praktičnih usposabljanj o urejanju odprtih podatkov za asistentke in asistente ter doktorske študentke in študente (horizontalni program);

- c.** s poenotenjem priporočenih infrastruktur za upravljanje odprtih podatkov in pomočjo članicam pri pripravi načrtov upravljanja z raziskovalnimi podatki;

- d.** z aktivnim sodelovanjem v evropskih pobudah in projektih odprtega dostopa in tudi vodenjem takšnih iniciativ;

- e.** s skrbjo za aktivno delovanje repozitorija za znanstvene objave in podatke ter postopno nadgradnjo repozitorija v spletno platformo za objavo, deljenje in shranjevanje podatkov;

- f.** z zavzemanjem za čimprejšnjo sklenitev preoblikovalnih pogodb za naročnine na revije, ki bodo omogočale dostop do literature, odprti dostop do naših objav in bodo finančno vzdržne;

- g.** z začetkom postopnega prehoda od kvantitativnega h kvalitativnemu ocenjevanju raziskovalnega dela.

To področje delovanja je javno izraženo v mojem članku, objavljenemu v Časopisu za kritiko znanosti: » [Kako spremeniti znanstveno objavljanje in vrednotenje raziskovalnega dela v času odprte znanosti?](#)«.

Univerza – dejavnik družbenega razvoja

Univerza je del družbe in je tesno prepletena s celotno družbo. Delovanje univerze rešuje družbene in okoljske probleme, prispeva k gospodarski rasti, usposablja kadre za delo v gospodarstvu in javni upravi ter sodeluje pri upravljanju države. Univerza mora biti pomemben dejavnik družbenega razvoja. Kot največji center znanja mora univerza aktivno sodelovati tudi v razpravah o družbenih vprašanjih, vključno z razpravami, ki se danes iz strokovne javnosti selijo na svetovni splet in potencialno škodijo celotni družbi.

Danes imamo na univerzi premalo sodelovanja z gospodarstvom v obliki neposrednih pogodb o raziskovalno-razvojnem delu, predvsem pa veliko premalo tržno uspešnih patentov in komercializacije znanja. Seveda to ne sme biti osnovno poslanstvo univerze, a kot pomemben dejavnik družbenega razvoja se mora znanje, pridobljeno na univerzi, prelivati tudi v gospodarsko dejavnost in s tem prispevati k blaginji celotne družbe. Premalo smo aktivni tudi pri oblikovanju različnih politik tako na lokalni kot na državni in ne nazadnje na evropski ravni. Nismo slišani pri razpravah o tematikah, ki zadevajo celotno družbo in so zaradi zanikanja znanosti lahko škodljive, kot so razprave o cepljenju, škodljivosti omrežja 5G ali o podnebnih spremembah.

09

Da bomo kot dejavnik družbenega razvoja bolj uspešni kot do sedaj, bomo:

- a.** skrbeli za večjo povezanost z gospodarstvom za razvoj Slovenije;

- b.** finančno okrepili pisarno za prenos znanja, da bo lahko pomagala npr. pri patentnih prijavih;

- c.** izboljšali upravljanje intelektualne lastnine v sodelovanju z gospodarstvom;

- d.** ustanovili sklad za spodbujanje inovacij (pritegniti bomo poskušali sklade tveganega kapitala);

- e.** organizirali redna srečanja z gospodarstveniki za aktivno iskanje možnosti sodelovanja (problemske konference s predstavniki gospodarstva);

- f.** izboljšali sodelovanje z akterji političnega in družbenega življenja, javno upravo, načrtovalci socialnih politik in razvoja na področju varovanja človekovih pravic, okolja, kulturne dediščine ...;

- g.** povečali vpliv univerze v političnih odločanjih, vključno s povečanjem vpliva univerze v odločanjih glede evropske politike in načrtovanjem strategij črpanja evropskih sredstev;

- h.** izboljšali sodelovanje z mestom Ljubljana;

- i.** okrepili sodelovanje z drugimi deležniki družbenega razvoja (npr. osnovno in srednje šolstvo, javna uprava, ministrstva);

- j.** organizirali in se udeleževali razprav o strokovnih vprašanjih, ki so aktualna v javnosti.

To področje delovanja je javno izraženo v mojem članku, objavljenemu v Sobotni prilogi Dela: »[Namesto trikotnika diamant v znanja](#)« in v Dnevnikovem objektivu: »[Oblast spremeni ljudi. Tudi če so iz znanosti, je med nami zid](#)«.

Univerza z dobrimi pogoji za delo

Odličnih rezultatov pedagoškega, raziskovalnega in strokovnega dela ni brez dobrih pogojev za delo. Vsi zaposleni morajo imeti take pogoje za delo, da jih to spodbuja k uspešnemu delu in jim nudi zadovoljstvo pri njihovem delu.

Vsi vemo, da so sredstva Univerze v Ljubljani premajhna in da nekatere članice s pedagoškimi sredstvi ne morejo niti pokrivati izvajanja pedagoškega procesa. Na številnih članicah moramo za izvedbo pedagoškega procesa uporabljati sredstva, ki jih pridobimo iz lastne tržne dejavnosti, ob tem pa se vsa naša dejavnost, tudi tista, ki jo ustvarimo na trgu, šteje kot javna služba. Ob prizadevanju za povečanje financiranja iz javnega denarja je nujno potrebno poiskati tudi nove vire financiranja, ki bodo omogočili rast in razvoj naše univerze.

10

Da bomo dosegli dobre pogoje za delo, si bomo prizadevali za:

- a.** uresničevanje zahteve po stabilnem financiranju Univerze v Ljubljani;

- b.** povečanje prihodkov univerze iz patentov in licenčnih pogodb;

- c.** izboljšanje sodelovanja z alumni in med njimi; ustanovitev fundacije, ki bi zbirala donacije alumnov in bo namenjena financiranju štipendij in raziskovalnih projektov;

- d.** sofinanciranje nabave velike opreme (sofinanciranje lastne udeležbe pri razpisih ARRS in drugih infrastrukturnih projektih iz skupnih sredstev);

- e.** aktivno pomoč pri mednarodnih infrastrukturnih razpisih;

- f.** dogovor glede gradnje novih fakultet z obvezami države in zavezujočim časovnim načrtom;

- g.** aktivno iskanje novih virov financiranja, tudi iz evropskih sredstev.

To področje delovanja je javno izraženo v mojih člankih, objavljenih v časopisu Delo: »[Kaj narediti z evropskimi sredstvi](#)« in »[Pravijo nam, da naš problem razumejo, a da denarja žal ni](#)«.

Univerza za planet

Zemlja je v krizi. Čeprav v Sloveniji tega še ne čutimo pretirano, imajo v številnih delih sveta že danes velike težave zaradi globalnega segrevanja. Hude suše v Afriki, orkani in poplave v delih jugovzhodne Azije ter ZDA so posledica podnebnih sprememb. To je zagotovo ena najbolj perečih tem, s katerimi se moramo ukvarjati v današnjem svetu, Univerza v Ljubljani pa mora biti tu veliko aktivnejša kot doslej.

Razen iniciativ posameznikov Univerza v Ljubljani ne sodeluje dovolj aktivno v razpravah o aktualnih težavah našega planeta. Nismo bili dovolj aktivni pri pripravi nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Republike Slovenije in kljub številnim kritikam v strokovnih krogih se do tega načrta nismo javno opredelili kot največja akademska institucija. V javnosti se odvijajo številne razprave o okoljskih problemih, ki včasih vodijo tudi v napačne smeri. Ljubljanska univerza bi morala biti tista institucija, katere glas bi se zaradi našega znanja upošteval pri vodenju javnih razprav in oblikovanju politik, ki se spopadajo z aktualnimi okoljskimi težavami.

11

V skrbi za planet si bomo prizadevali za:

- a.** ozaveščanje o aktualnih okoljskih problemih znotraj in zunaj univerze;

- b.** aktivno vključitev v pripravo in spremljanje okoljskih politik in strategij;

- c.** prepoznavanje in reševanje dejanskih okoljskih problemov;

- d.** uvedbo horizontalnih predmetov za študente o ozaveščanju o okoljski problematiki in klimatski krizi s kritičnim/realnim pogledom na težave in možne rešitve;

- e.** zmanjšanje uporabe plastike na univerzi.

To področje delovanja je javno izraženo v mojem članku, objavljenemu v Sobotni prilogi Dela: »[So krave res krive za globalno segrevanje](#)«.

Še nekaj malega o meni ...

1967

Rojen 30. julija 1967 v Ljubljani.

1992

Diplomiral na Veterinarski fakulteti Univerze v Ljubljani.

1994

Magistriral na Veterinarski fakulteti Univerze v Ljubljani.

1996

Doktoriral na Medicinski fakulteti Univerze v Edinburgu na Škotskem.

1998

Od 1998 do 2001 podoktorski raziskovalec na University of Texas Southwestern Medical Center v Dallasu (Teksas) v ZDA.

2004

Glavni urednik Slovenskega veterinarskega zbornika, revije Veterinarske fakultete, ki je v tem času pridobila faktor vpliva.

2010

Nagrada Prometej znanosti za odličnost v komuniciranju.

2012

Rektorjeva nagrada za najboljšo inovacijo Univerze v Ljubljani ter nagrada za najboljšo inovacijo v javnem sektorju za razvoj zdravljenja živali z matičnimi celicami.

2012

Ustanovitev odcepljenega podjetja Animacel, ki ponuja zdravljenje domačih živali z matičnimi celicami v več evropskih državah in ima podpisano licenčno pogodbo z univerzo.

2012

Izvoljen v naziv rednega profesorja na Veterinarski fakulteti Univerze v Ljubljani .



Delo

Več kot 90 člankov v revijah s faktorjem vpliva, več kot 2000 citatov.

Več kot 90 poljudnoznanstvenih člankov v različnih slovenskih časopisih in revijah, reden gost radijskih in televizijskih oddaj o znanosti.

Avtor poljudnoznanstvene knjige za mladino Skrivnost življenja ter avtor dveh zgodovinskih romanov, Gabrijelov pasijon in Beli saracen.

Osebno

V prostem času potovanja, aktivnosti v naravi in kuhanje.

Obiskal več kot 70 držav

Plezanje, turno smučanje, turno kolesarjenje, potapljanje, veslanje v kajaku po brzicah.

Vse aktivnosti najraje počnem v krogu družine, žene Nade, sina Jakoba in hčerke Hane.

RAZISKAVE IN RAZVOJ

sobotna priloga
19. oktobra 2019

V današnjem, globaliziranem svetu so najuspešnejše tiste države, ki imajo dobro izdelano razvojno strategijo in veliko vlagajo v razvoj. To vodi v ustvarjanje novih izdelkov in storitev z visoko dodano vrednostjo, kar prispeva h gospodarskemu razvoju in višjemu standardu državljanov.

Pravijo nam, da naš problem razumejo. A da denarja, žal, ni



Gregor Majdič

Evropski uniji so velike različne med državami pri vlaganju v razvoj. Opazimo pa lahko, da se najhitreje razvijajo tiste države, ki veliko vlagajo v razvoj. Očividno prvine tega je na primer finančni sektor, ki se v Sloveniji ni dovolj razvil, kar posledično vpliva na razvoj države. Pri vlaganju v razvoj s pomočjo sredstev EU pa je v Sloveniji med ostalimi preobremenjena država.

Evropski uniji so velike različne med državami pri vlaganju v razvoj. Opazimo pa lahko, da se najhitreje razvijajo tiste države, ki veliko vlagajo v razvoj. Očividno prvine tega je na primer finančni sektor, ki se v Sloveniji ni dovolj razvil, kar posledično vpliva na razvoj države. Pri vlaganju v razvoj s pomočjo sredstev EU pa je v Sloveniji med ostalimi preobremenjena država.

Evropski uniji so velike različne med državami pri vlaganju v razvoj. Opazimo pa lahko, da se najhitreje razvijajo tiste države, ki veliko vlagajo v razvoj. Očividno prvine tega je na primer finančni sektor, ki se v Sloveniji ni dovolj razvil, kar posledično vpliva na razvoj države. Pri vlaganju v razvoj s pomočjo sredstev EU pa je v Sloveniji med ostalimi preobremenjena država.

Evropski uniji so velike različne med državami pri vlaganju v razvoj. Opazimo pa lahko, da se najhitreje razvijajo tiste države, ki veliko vlagajo v razvoj. Očividno prvine tega je na primer finančni sektor, ki se v Sloveniji ni dovolj razvil, kar posledično vpliva na razvoj države. Pri vlaganju v razvoj s pomočjo sredstev EU pa je v Sloveniji med ostalimi preobremenjena država.

Evropski uniji so velike različne med državami pri vlaganju v razvoj. Opazimo pa lahko, da se najhitreje razvijajo tiste države, ki veliko vlagajo v razvoj. Očividno prvine tega je na primer finančni sektor, ki se v Sloveniji ni dovolj razvil, kar posledično vpliva na razvoj države. Pri vlaganju v razvoj s pomočjo sredstev EU pa je v Sloveniji med ostalimi preobremenjena država.

Evropski uniji so velike različne med državami pri vlaganju v razvoj. Opazimo pa lahko, da se najhitreje razvijajo tiste države, ki veliko vlagajo v razvoj. Očividno prvine tega je na primer finančni sektor, ki se v Sloveniji ni dovolj razvil, kar posledično vpliva na razvoj države. Pri vlaganju v razvoj s pomočjo sredstev EU pa je v Sloveniji med ostalimi preobremenjena država.

Gostujoče pero

Kaj narediti z evropskimi sredstvi?

Prav kratkim smo lahko brati, da smo v Sloveniji s pomočjo evropskega proračuna uspeli pri črpanju sredstev EU. Čeprav je to bila za mnoge vrhunska novica, za tiste, ki vsaj del tega področja spremljamo, to ni bilo presenečljivo. V sedemdesetih letih Evropske unije, ki se zdaj počasi izteka, naj bi to zelo pomemben tehnološki razvoj državi. Za to namen so morale vsi države pripraviti strategije pametne specializacije, a Sloveniji se je zatankalo v začetku, saj smo bili zadnja država, ki je upoštevala pripravo te strategije, in sicer po več neuspelih poskusih, zato smo črpanje evropskih sredstev začeli z zamudami. Tudi zadnji dokument Strategija pametne specializacije je imel številne pomanjklivosti, a ker se je medevalo, je bil sprejet, kakršen se pač bil.

Prav kratkim smo lahko brati, da smo v Sloveniji s pomočjo evropskega proračuna uspeli pri črpanju sredstev EU. Čeprav je to bila za mnoge vrhunska novica, za tiste, ki vsaj del tega področja spremljamo, to ni bilo presenečljivo. V sedemdesetih letih Evropske unije, ki se zdaj počasi izteka, naj bi to zelo pomemben tehnološki razvoj državi. Za to namen so morale vsi države pripraviti strategije pametne specializacije, a Sloveniji se je zatankalo v začetku, saj smo bili zadnja država, ki je upoštevala pripravo te strategije, in sicer po več neuspelih poskusih, zato smo črpanje evropskih sredstev začeli z zamudami. Tudi zadnji dokument Strategija pametne specializacije je imel številne pomanjklivosti, a ker se je medevalo, je bil sprejet, kakršen se pač bil.

Prav kratkim smo lahko brati, da smo v Sloveniji s pomočjo evropskega proračuna uspeli pri črpanju sredstev EU. Čeprav je to bila za mnoge vrhunska novica, za tiste, ki vsaj del tega področja spremljamo, to ni bilo presenečljivo. V sedemdesetih letih Evropske unije, ki se zdaj počasi izteka, naj bi to zelo pomemben tehnološki razvoj državi. Za to namen so morale vsi države pripraviti strategije pametne specializacije, a Sloveniji se je zatankalo v začetku, saj smo bili zadnja država, ki je upoštevala pripravo te strategije, in sicer po več neuspelih poskusih, zato smo črpanje evropskih sredstev začeli z zamudami. Tudi zadnji dokument Strategija pametne specializacije je imel številne pomanjklivosti, a ker se je medevalo, je bil sprejet, kakršen se pač bil.

Prav kratkim smo lahko brati, da smo v Sloveniji s pomočjo evropskega proračuna uspeli pri črpanju sredstev EU. Čeprav je to bila za mnoge vrhunska novica, za tiste, ki vsaj del tega področja spremljamo, to ni bilo presenečljivo. V sedemdesetih letih Evropske unije, ki se zdaj počasi izteka, naj bi to zelo pomemben tehnološki razvoj državi. Za to namen so morale vsi države pripraviti strategije pametne specializacije, a Sloveniji se je zatankalo v začetku, saj smo bili zadnja država, ki je upoštevala pripravo te strategije, in sicer po več neuspelih poskusih, zato smo črpanje evropskih sredstev začeli z zamudami. Tudi zadnji dokument Strategija pametne specializacije je imel številne pomanjklivosti, a ker se je medevalo, je bil sprejet, kakršen se pač bil.

Pisma bralcev in odmevi pisma@delo.si

OOTE Najprej je »počilo« v podjetju, ki ga zaradi varovanja podatkov ne smemo imenovati. V tiste podjetja je predstavnika lepše polovice človeštva, ki je iz istih razlogov ne smemo imenovati, ugotovila, da je bil vsaj njen trud, da je bila prijetljiva, lepa in zapeljiva, zaman. Če dve leti njen sodelavec komunicira z njo samo kot s sodelavcem, ne pa tudi kot z žensko. Veliko denarja je že zapravila za ličila, frizuro, šminke in dišave, za čevlje z visoko peto, bluze z dekoltjejem, za fitness in masaže.

tevek, kajti drugače bi zahtevala več poravnanih stroškov za lepotno operacijo, pri kateri so gube na njenem obrazu izginele in prvi imajo bolj vpadljivo lego. Podjetje je, tudi zaradi lastnih interesov, ustreglo zahtevam svoje delavke. Za svoj zagotovljen inženjerski strošek, ki mu je zanj, ko se je razbotala kampa- nija METOO (MeToo). Hotel se je izogniti sodišču, izgubi službe in izgleda. Za točila to ni bil dovolj močan argument in sodišče je razsodilo, da zaradi kvarnega vpliva na rezultate podjetja izgubi službo.

Evropska unija

EVROPSKA UNIJA

Znanja imamo tako v Sloveniji kot pri številnih rojakih, ki so uspešni v tujini, zagotovo dovolj, a ga ne znamo ali ne znamo izkoristiti za razvoj države – kljub temu da nam Evropa sama ponuja obilo možnosti za pomoč.

Evropska unija

Evropska unija je svetovni vodilni raziskovalni in razvojni center. V današnjem, globaliziranem svetu so najuspešnejše tiste države, ki imajo dobro izdelano razvojno strategijo in veliko vlagajo v razvoj. To vodi v ustvarjanje novih izdelkov in storitev z visoko dodano vrednostjo, kar prispeva h gospodarskemu razvoju in višjemu standardu državljanov.

Krožnica s harmoniko in vinskih pletenko

Evropska unija je svetovni vodilni raziskovalni in razvojni center. V današnjem, globaliziranem svetu so najuspešnejše tiste države, ki imajo dobro izdelano razvojno strategijo in veliko vlagajo v razvoj. To vodi v ustvarjanje novih izdelkov in storitev z visoko dodano vrednostjo, kar prispeva h gospodarskemu razvoju in višjemu standardu državljanov.

Tajna družba za preiskave hrane

Nadur nad varnostjo hrane je zagotovo izjema naša posredna stvaritev, saj je po prvih poročilih izšla iz Slovenije. Vrednost njenih storitev je po prvih poročilih izšla iz Slovenije. Vrednost njenih storitev je po prvih poročilih izšla iz Slovenije.

Poslovni modeli za nove razmere



Delovna politična zvezda 2019



Vprašanje je, kaj dela naša politika. Ali pripravljamo strategijo porabe sredstev ali pa bomo čez nekaj let spet brali, kako nismo porabili evropskih sredstev?

Vprašanje je, kaj dela naša politika. Ali pripravljamo strategijo porabe sredstev ali pa bomo čez nekaj let spet brali, kako nismo porabili evropskih sredstev? Vprašanje je, kaj dela naša politika. Ali pripravljamo strategijo porabe sredstev ali pa bomo čez nekaj let spet brali, kako nismo porabili evropskih sredstev?

Evropska strategija za prihodnje sedemdeset let (od leta 2020 do leta 2027) se še vedno pripravljajo in verjetno še ni pripravljena, da se Slovenija vključuje v prihodnje razvojne strategije in da bomo lahko ne le uspešno črpal evropska sredstva, ampak s temi sredstvi tudi aktivno prispevali k razvoju naše države.

Evropska strategija za prihodnje sedemdeset let (od leta 2020 do leta 2027) se še vedno pripravljajo in verjetno še ni pripravljena, da se Slovenija vključuje v prihodnje razvojne strategije in da bomo lahko ne le uspešno črpal evropska sredstva, ampak s temi sredstvi tudi aktivno prispevali k razvoju naše države.

Evropska strategija za prihodnje sedemdeset let (od leta 2020 do leta 2027) se še vedno pripravljajo in verjetno še ni pripravljena, da se Slovenija vključuje v prihodnje razvojne strategije in da bomo lahko ne le uspešno črpal evropska sredstva, ampak s temi sredstvi tudi aktivno prispevali k razvoju naše države.

Evropska strategija za prihodnje sedemdeset let (od leta 2020 do leta 2027) se še vedno pripravljajo in verjetno še ni pripravljena, da se Slovenija vključuje v prihodnje razvojne strategije in da bomo lahko ne le uspešno črpal evropska sredstva, ampak s temi sredstvi tudi aktivno prispevali k razvoju naše države.

Evropska strategija za prihodnje sedemdeset let (od leta 2020 do leta 2027) se še vedno pripravljajo in verjetno še ni pripravljena, da se Slovenija vključuje v prihodnje razvojne strategije in da bomo lahko ne le uspešno črpal evropska sredstva, ampak s temi sredstvi tudi aktivno prispevali k razvoju naše države.

Evropska strategija za prihodnje sedemdeset let (od leta 2020 do leta 2027) se še vedno pripravljajo in verjetno še ni pripravljena, da se Slovenija vključuje v prihodnje razvojne strategije in da bomo lahko ne le uspešno črpal evropska sredstva, ampak s temi sredstvi tudi aktivno prispevali k razvoju naše države.

Evropska strategija za prihodnje sedemdeset let (od leta 2020 do leta 2027) se še vedno pripravljajo in verjetno še ni pripravljena, da se Slovenija vključuje v prihodnje razvojne strategije in da bomo lahko ne le uspešno črpal evropska sredstva, ampak s temi sredstvi tudi aktivno prispevali k razvoju naše države.

Evropska strategija za prihodnje sedemdeset let (od leta 2020 do leta 2027) se še vedno pripravljajo in verjetno še ni pripravljena, da se Slovenija vključuje v prihodnje razvojne strategije in da bomo lahko ne le uspešno črpal evropska sredstva, ampak s temi sredstvi tudi aktivno prispevali k razvoju naše države.

Evropska strategija za prihodnje sedemdeset let (od leta 2020 do leta 2027) se še vedno pripravljajo in verjetno še ni pripravljena, da se Slovenija vključuje v prihodnje razvojne strategije in da bomo lahko ne le uspešno črpal evropska sredstva, ampak s temi sredstvi tudi aktivno prispevali k razvoju naše države.

Evropska strategija za prihodnje sedemdeset let (od leta 2020 do leta 2027) se še vedno pripravljajo in verjetno še ni pripravljena, da se Slovenija vključuje v prihodnje razvojne strategije in da bomo lahko ne le uspešno črpal evropska sredstva, ampak s temi sredstvi tudi aktivno prispevali k razvoju naše države.

mnogih drugih, vendar se z njeno izjavo strinjam. O problematiki obravnavane teme smo že nekajkrat prej debatirali v meni dosegljivem krogu ljudi, ki jih smatram za dovolj pozorne in obveščene. Vprašanje državnih praznikov in njihovega obeleževanja vidim kot pomemben pokazatelj odnosa političnih akterjev, medijev in javnosti do slovenske državnosti.

Konec minulega oktobra sem presenečen opazil, da je iz stenskega koledarja neke velike firme izginil dan reformacije. Ta dan praznujem kot svoj osebni praznik, simboličen pozdrav svobodni misli. V koledarju je bil 31. oktober označen kot dan spomin na mrtve, 1. november pa kot vsi sveti. Med svojo službeno dobo sem sodeloval pri projektih mnogih koledarjev in vem, skozi koliko preverjanj in korektur gredo taki izdelki. Nehotena napaka take vrste je skoraj nemogoča, vendar ni izključena. Nestrpnost sem čakal na letošnji koledar iste firme in z olajšanjem ugotovil, da se je dan reformacije vrnil na svoje mesto. Karkoli že bil razlog napake in kakorkoli že je prišlo do popravka, pomembno je, da je.

V aktualnih kriznih razmerah je skrb za odnos do državnih praznikov lahko videti nepomembna kaprica omejene skupine ljudi, pa ni. »Hudič se skriva v drobnem tisku.« Pred leti sem na neki delu prosti dan, ki formalno ni državni praznik in nima nič opraviti s slovensko državnostjo, opazil državno in evropsko zastavo na avtobusni postaji in na stavbi upravne enote. Šel sem ravno mimo, drugih lokacij nisem preverjal. Ta lokalna gesta se mi je zdela neprimerna in nedopustna, zakon namreč natančno določa, kdaj se lahko oziroma naj se izobeha državna zastava. Napisal sem prispevek v Pisma bralcev, ki ga je Delo takoj objavilo. Morda sem bil nekoliko oster, nikakor pa ne nesramen. Če čez dan ali dva sem doživel intenziven verbalni napad na istem mestu v časopisu od nekoga, ki se je podpisal kot pripadnik institucije, ki je to izobezanje odobraval. Komentarator je vrhunec svojega zgražanja na moj račun izrazil dobesedno takole: »Fuji!« Nenavadno agresiven odziv je povedal več, kot bi si avtor morda želel. Vsekakor pa javno zagovarjanje kršenja zakonodaje, in to celo na področju slovenske državnosti, ni nekaj, kar bi državljanji smeli prezreti.

Slovensko formalno osamosvojitve leta 1991 sem spremljal sredi svoje službene dobe. Po prvem navdušenju smo v novi državi kmalu doživeli nekaj šokov. Denacionalizacija, privatizacija, izvodi za demontažo javnega zdravstva in šolstva ... Poteze, ki niso bile napovedane v manifestih osamosvajanja. Vse, kar je sledilo kasneje in se dogaja danes, je morda komu videti kot nespretno motiviljenje nesposobnega naroda, ki ne zna izkoristiti blagoslovov kapitalizma in parlamentarne demokracije, si izbira neprimerne predstavnike in bo moral kmalu priznati poraz »tisočletnega sna o samostojni državi«. Meni in moji generaciji je to videti kot posevni nekaj drugega. V nekaj letih pred nastankom sedanje države Slovenije sem kot član marketinške ekipe Iskre sodeloval pri trženju takrat najodobnejših telekomunikacijskih tehnologij na nekaterih najbolj zahtevnih svetovnih trgih. Iz osebne izkušnje vem, kaj Slovenci dejansko znamo in znamo – tehnološko, poslovno in politično.

V zadnjem času se v zvezi z razmerjem razmer v Sloveniji pogosto omenja »počasno kuhanje žabe«. To kuhanje se je začelo leta 1974, s spremembo taktatne jugoslovanske zakonodaje, ki je omogočila in posledično izvala razpad federacije. Morda je že davno prepozno, morda pa ravno še čas, da žaba skoči. Vsak impulz je dragocen.

Bojan Pristavec,
Škofja Loka

Poziv za Evropo kot demokratično silo

Delo, 5. januarja

Poziv z gornjim naslovom je pred kratkim objavilo Delo in razni časopisi po Evropi.

Pobudnika sta dva pomembna nekdanja funkcionarja v EU. Vključenih je menda že preko 38 milijonov državljanov iz 27 držav v 24 jezikih, nosilec pa je organizacija »Mi, Evropejci« (We Europeans). Vsebinska poziva govori o pomembnem in odločilnem času nujnih sprememb v Evropi v smislu večjega ter neposrednega sodelovanja državljanov Evrope na vseh področjih življenja in družbe. Pri tem je posebej poudarjen pomen civilne družbe in ne samo formalnih struktur Evropske unije.

Tudi če odmislimo pandemijo covid-19 in upoštevamo samo dejanske razmere in stanje, ko je vodilna struktura politikov vse bolj odtujena, ko je članstvo v EU vprašljivo, ko vse več voditeljev deluje na osnovi gesel, kot je »Amerika prva – Amerika

first« (iz zgodovine poznamo »Nemčija nad vsemi – Deutschland über alles«), je zdaj res mogoče še zadnja priložnost za korenite spremembe. Pogoji za resnične spremembe je neposredno sodelovanje državljanov oziroma širše civilne družbe. Pogoji za takšno neposredno oziroma demokratično sodelovanje in povezovanje pa je možnost enakopravnega in pravičnega sporazumevanja. Ne gre za problem odtujenega političnega vodstva Evropske unije, kjer skoraj dva tisoč prevajalcev skrbi za sprotno prevajanje in objavo nekaj milijonov prevedenih strani dokumentov. Gre za vprašanje 24 jezikov državljanov EU, kjer imamo državljanji preko 400 jezikovnih kombinacij, in za Evropo, kjer pri preko 50 jezikih dobimo preko 2500 kombinacij. Če podpisniki Poziva za Evropo kot demokratično silo mislijo resno in ne gre še za en projekt več zaradi pridobivanja denarja, potem je najprej treba razrešiti to vprašanje.

Problem je že to, da sama organizacija podpisnikov »We Europeans« uporablja jezik države, ki je izstopila iz Evropske unije! Tudi sicer dejanska prevlada angleščine pomeni diskriminacijo in kolonializem (v manjših državah, kot je Slovenija, pa tudi raznarodovalno politiko). Če želimo nadaljevati v smeri drzne in napredne prihodnosti, kot pravijo podpisniki poziva, bo treba poiskati rešitev, ki bo omogočila državljanom enakopravno in pravično sporazumevanje. To sredstvo za sporazumevanje pa ne more biti noben nacionalni jezik – ne ruščina, ne angleščina, ne kitajščina ali katerikoli drugi. Rešitev je samo v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah in v dveh resolucijah Unesca, ki govorita o mednarodnem jeziku esperanto kot drugem jeziku za vsakogar.

To je torej poziv podpisnikom Poziva za Evropo kot demokratično silo, da državljanom Evrope odgovorijo na vprašanje, kakšno naj bo neposredno enakopravno in pravično sporazumevanje državljanov Evrope.

Janec Zadravec,
Maribor

Netenje plamena želje po znanju, ne polnjenje posode s podatki

Delo, 9. januarja



Avtor je s širokim zamahom in temeljitim vpogledom predstavljal najpomembnejše cilje, ki naj jih zasleduje univerzitetno izobraževanje, če naj bodo študentje kos zahtevnim izzivom prihodnosti.

To je med drugim načrtno razvijanje poglobljene, ne le površinskega znanja, zmognosti kritičnega in ustvarjalnega razmišljanja ter plodnega sodelovanja, zlasti pri interdisciplinarnem reševanju kompleksnih problemov. Pomembno pa je tudi obvladanje odprte komunikacije, povečanje občutljivosti za aktualna družbena in socialna vprašanja in spodbujanje želje po še več znanju, skratka – uveljavljanje vseh štirih K-jev: kreativnosti, kritičnega razmišljanja, kooperacije in komunikacije.

Temu ni kaj dodati. Se pa takoj postavi vprašanje, kako doseči, da bo pedagoški proces na visokošolskih ustanovah – ki ga danes še v preveliki meri obvladuje (po Plutarhu) bolj »polnjenje posode« – tak, da bo »zaneti ogenj vedoželjnosti« in se približal uresničevanju teh ciljev. Ali so visokošolski učitelji deležni primernih spodbud, ali so dovolj usposobljeni za tako mnogo zahtevnejše interaktivno in problemsko zastavljeno pedagoško delo? Velja si pogledati le, kako sedaj veljavna Merila za izvolitve v nazive, ki so nekakšen kažipot učiteljem pri kariernem napredovanju, opredeljujejo pedagoško usposobljenost kandidatov. Glavni element je »razumljivost in sistematičnost predavanj, vaj, seminarjev ...« pa morda še uspešno mentorstvo. Pri tem velja spomniti, da so merila iz leta 1990 še poudarjala »zavzetost in uspešnost pri razvijanju aktivnega in ustvarjalnega odnosa študentov do vzgojno-izobraževalnega dela« ter učiteljevo »samostojnost in ustvarjalnost pri izvajanju pedagoško-vzgojnih dejavnosti«. Vsi ti elementi so bili opuščeni že v merilih iz leta 2001 in se potem niso več pojavili. Zanimivo je to primerjati z vse bolj obsežnimi in natančnimi kriteriji znanstvene produktivnosti, ki so se delno tudi izrodili, odkar je mednarodno objavljane postalo v veliki meri plačljivo.

Predlagam, da se opredelil sestavin pedagoške usposobljenosti v naslednji verziji meril naskočita na omenjeni članek profesorja Majdiča, saj gre

za osrednje vprašanje, kakšno naj bo sodobno visokošolsko poučevanje, če naj dosega te pomembne cilje. Drugo vprašanje pa je, kako učitelje usposobiti in podpreti, da bodo kos uveljavljanju mnogo zahtevnejših oblik dela s študenti, kot jih dosega navedenih ciljev terja. Gre za interaktivno, problemsko zasnovano, izkustveno, sodelovalno poučevanje. Kot kažejo tudi mednarodne izkušnje, so temu kos le nekateri učitelji; večini je potrebno v ta namen ponuditi čim bolj kakovostno izpopolnjevanje pa tudi spodbujati sodelovalno posodabljanja pouka v okviru kateder in oddelkov. Vse to pa mora biti del dolgoročne strategije in ne le prepuščeno zavzetim posameznikom.

Pri nas imamo sicer večdesetletne izkušnje publiciranja in usposabljanja na področju visokošolske didaktike, tudi tradicijo večdnevni poletnih šol z eminentnimi tujimi strokovnjaki in uradno akreditiranih daljših tečajev (glej podrobnejši pregled Marentič Požarnik v 2. številki lanskih Andragoških spoznanj, op. a.), u činki so se kazali bolj na ravni delovanja posameznikov, ki so bili pri tem večkrat osamljeni. Uradna visokošolska politika je to dogajanje v svojih ukrepih in glavnem ignorirala ali pa se je interes sicer vedno znova zbudil ob raznih konferencah, posveth in projektih in potem spet ugasnil.

Konec projekta – konec aktivnosti. Ali bo to tudi usoda največjega projekta INOVUP, ki naj bi »usposabljal za uporabo novih didaktičnih metod v visokem šolstvu«, pri tem sicer gradi bolj na kvantiteti in razpisuje množico večina štiriurnih usposabljanj, prireja pa tudi posvete in spodbuja publiciranje?

To, kar potrebujemo, je strateški dokument in hkrati ustanovitev stalne skupine ali centra, ki bi skrbel za kontinuiteto na tem področju, za sistematično rast kakovosti pedagoškega dela, za njeno spodbujanje, evalviranje in primerno upoštevanje, za podporo in povezovanje visokošolskih učiteljev, za mednarodno povezovanje, skratka – za enako akademski pristop tako do pedagoškega kot do raziskovalnega dela, kot ga gojil некоč (po nepotrebnem ukinjen) Center za razvoj univerze. Tudi naši najboljši visokošolski učitelji bi bili lahko deležni nagrad za »ars docendi«, podobno kot je to drugod.

Tudi pri učiteljih bi veljalo netiti »plamen želje« po čim boljšem delu s študenti in ne le pritiskati nanje z zahtevami po čim večji količini publiciranja. Bo »študij na daljavo«, ki nam ga je vsilila pandemija, kaj prispelal k razmisleku o vlogi spodbujanja poglobljenega študija, sodelovalnih odnosov, dialoga, dobrega osebnega stika, če naj v visokošolskem pouku dosegame zahtevnejše cilje – ali pa bo po koncu pandemije spet vse tako, kot je bilo?

ddr. Barica Marentič Požarnik,
zasl. prof. UL,
Ljubljana

Drhal in dostojnost

Delo, 9. januarja



V Združenih državah Amerike, zibelki moderne demokracije, ljudje kličejo k svobodi. Kaj se je zgodilo, da »drhal«, osvobodjena dela, lastnine in odgovornosti, zahteva svobodo? Ali je to klic človeka, ki so mu vzeli dostojanstvo in životari na obrobju družbe, ali je ljudem besedo svobodo v usta polagal nekdo drug? Za kaj in za koga je dala svoje življenje v kongresu ustreljena mlada vojna veteranka?

Razčlenimo. Pojav drhali in nedostojnosti je še najmanj kulturni problem. To je predvsem politično-ekonomski in socialni problem, odraz revščine, ki se je zažrla v ameriško družbo. Pred štiridesetimi leti začeta politika deregulacije na ideji svobodnega trga (pohlep je dober), zlasti deregulacije finančnega sektorja, zmanjšana zaščitna vloga države, ideja o neomejeni gospodarski rasti, profitna degradacija okolja in uveljavljanje te politike pod blagovno znamko »pax americana« je dalo svoje rezultate. Notranja in zunanja politika sta skotili napad na newyorška dvojčka leta 2001 in zdaj, leta 2021, skoraj poskus državnega prevrata z vdomor v ameriški kongres. To se je zgodilo, če del nacije živi na račun druge ali cela nacija na račun drugih.

Družbeni eksperiment britanskih in ameriških konservativcev, ki mu pravimo neoliberalizem in ki so mu pod zastavo antikomunizma nasledili demokracijo, liberalci in socialni demokrati, se je v bistvu izkazal za protidemokratičen. Zakaj? Ker

iz odločanja o pogojih dela in življenja izloča cele skupnosti ter sloje. Političnih, lastniških, intelektualnih, menedžerskih, birokratskih in medijskih struktur, ki so se oblikovale okoli te ideologije in jo napravile za (globalno) prevladujočo, ni zanimala usoda delavstva v procesu deindustrializacije, niti usoda srednjega razreda, ki ga je razlatala finančna kriza, niso jih zanimale posledice vojaških posegov, ki so kasneje ustvarili propadle države, islamski terorizem in begunce. Že pokojni zahodni neoliberalni ideologi pa so se usteli v dveh stvareh. Protidemokratičnega neoliberalizma se je oprijela avtoritarna kitajska komunistična oblast in ustvarila gospodarsko ter vojaško veselilo, na zahodu pa je z razraščanjem revščine njihova ideologija ustvarila humus za razost populizma in nacionalizma. Skrajna parazitska desnica sedaj kot »drhal« trka na vrata demokratičnih institucij zahoda in se razglaša za političnega predstavnika patriotov in izkorisčenih delavcev. V ZDA je na čelu te desnice sam odhajajoči predsednik, obramboslovec, ekonomist, kapitalist milijarder, utajevalec davkov in politični goljuf, zato je množica pred in v kongresu krimala k svobodi samovolje, nasilja, manipulacije in sramstva – in ne k pravičnosti.

Ameriški kongres tokrat ni doživel usode nemškega Reichstaga, požganega leta 1933. Hitler je za pozig obdolžil komuniste in dogodek izkoristil za priganjanje političnih nasprotnikov in uvedbo izrednih razmer ter diktature. Tudi vdor v kongres so Trumpovi propagandisti takoj napravili ameriškemu protofascističnemu glbanju, a mediji so urbi et orbi jasno pokazali, kdo je pred kongres poril »drhal«, ki so večina niti ni bila.

Demokrate čaka težko delo, da bodo ločili zrno vrnil v s socialnimi ter gospodarskimi reformami prvih dostojanstvo ljudem, ki so za lažnega preroka prestopili pred kongresom.

Bojan Fekonja,
Ljubljana

Kako hitri so lahko vlaki v Sloveniji?

Delo, 12. januarja


Pod naslovom Kako hitri so lahko vlaki v Sloveniji je bil v rubriki Pisma bralcev in odmevi objavljen prispevek g. Marka Kotnika. Avtor v tem prispevku odpira pomembno temo, ne daje pa nekih konkretnih, strokovno utemeljenih odgovorov. Zato želim v nadaljevanju na to temo podati svoj odgovor.

Najprej se moramo vprašati, ali Slovenija potrebuje hitre vlake in na katerih relacijah. Moj odgovor je, da Slovenija potrebuje hitre vlake, in to vsaj na relaciji Koper–Ljubljana–Gradec, in navezavo na evropsko omrežje hitrih železnic. Drugo vprašanje, ki si ga moramo zastaviti, je, kakšno naj bo računska hitrost na teh progah. Naši sosesje Avstriji so izbrali za povezavo Gradec–Severni Jadran zaradi težavnega terena najmanjšo možno hitrost za evropsko priznane hitre vlake, to je 200 kilometrov na uro (km/h), na drugih progah pa 250 km/h. Za to drugo hitrost se je odločila tudi naša druga sosesda Italija. Slovenija v tem pogledu ni sprejela jasne odločitve, pa bi jo po mojem mnenju.

Gradbena stroka je že v tridesetih letih preteklega stoletja nesporno ugotovila, da posodobljena, kaj šele hitra železniška povezava Ljubljane s Severnim Jadranom ne bo potekala po vrhu Krasa. Potrebo po novi nizinski trasi je prvi v svoji disertaciji utemeljil prof. dr. Črtomir Nagode. Za njegov nekoliko spremenjen predlog se je v petdesetih in ponovno v šestdesetih letih zavzela takrat vodilna skupina inženirjev. Tudi njihovi predlogi niso imeli konkretnih rezultatov. Kasneje, v sedemdesetih in osemdesetih letih, je bil na osnovi kriterija enakopravnega dostopa vseh socialističnih republik do morja izoblikovan nov predlog, ki je bil imenovan višinska varianta. Danes to označujemo kot drugi tr.

Ker je jasno, da drugi tr in modernizirana železniška proga Divača–Ljubljana nikoli ne bosta omogočala hitrosti, ki bi se vsaj približala minimalni hitrosti hitrih vlakov, in sem prepričan, da Slovenija hitre vlake nujno potrebuje za svoj gospodarski razvoj, sem se v razpravah na RTV Slovenija in v Delu zavzemal, da Slovenija namesto z gradnjo drugega tira prične z gradnjo primorskega Y. Tako sem imenoval traso, ki posodablja predloge starejših zgoraj omenjenih kolegov. Primorski Y je zamišljen kot hitra železnica Ljubljana–Vrhniko–predor v Vipavsko dolino–Goriča–navpeza na italijansko omrežje hitrih železnic in odcevič Vipavska dolina–predor pod kraškimi robom–Osp–Koper.

Primorski Y je začetek reševanja prometno-logističnih problemov Slovenije. Povezuje Ljubljano in

 <http://gregormajdic.splet.arnes.si>

 <https://www.facebook.com/gregor.majdic>

 <https://twitter.com/GregorMajdic>

 <https://www.linkedin.com/in/gregor-majdic-a6a25534/>

 gregor.majdic@vf.uni-lj.si

Zavedam se, da trenutne razmere niso enostavne za nikogar od nas, ne za posameznike in ne za univerzo, a verjamem, da skupaj zmoremo premagati vse težave. Zato mi dovolite, da na koncu citiram Winstona Churchilla:

**‘Pridite torej,
pojdemo z združenimi močmi
skupaj naprej’.**